

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-12>

УДК 347.2

Є.О.МІЧУРІН

доктор юридичних наук,

професор кафедри цивільно-правових дисциплін

E-mail: michurin@karazin.ua ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Харків, 61022, майдан Свободи, 4

ЩОДО ДИСКУСІЇ ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЦИФРОВУ РІЧ

АНОТАЦІЯ. *Вступ.* Через глобальний процес цифровізації суспільства виникають різноманітні правові відносини, пов'язані з цифровими технологіями. Потребують подальшого правового регулювання абсолютні цивільні права на цифрові речі, правова природа яких потребує подальшого з'ясування. Відтак, дослідження абсолютних прав на цифрові речі є актуальним. Цивільні відносини щодо цифрових речей потребують належного правового регулювання.

Мета статті полягає у формуванні наукового підходу щодо абсолютного права на цифрову річ з урахуванням її особливостей. Використані наступні методи дослідження. Формально-логічний – у виявленні видів абсолютних прав на цифрову річ. Системно-структурний метод був застосований задля з'ясування особливостей абсолютних прав і права власності в його структурі. Діалектичний метод був використаний при співставленні права власності з іншими абсолютними правами.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Цифровими речами є не усі об'єкти цифрових технологій: перші є різновидом останніх. Цифрова річ має майнову цінність. Окремі об'єкти цифрових технологій (цифровий підпис) не є цифровою річчю. Вони не мають майнової цінності. Є можливим застосування режиму правового регулювання речових прав щодо цифрових речей з урахуванням їхньої правової природи. Ефективність правового регулювання речовим правом об'єктів, що мають майнову цінність, є значною, оскільки вона перевірена часом. Суперечності при правовому регулюванні цифрової речі речовим правом можуть виникати через її специфіку, яка відрізняє її від матеріальної речі. Це робить речове право неідеальною конструкцією абсолютного права на цифрову річ. Цифрова річ є інакшою ніж матеріальна річ: в них різні властивості, субстанція, правова природа. В особі існує право на цифрову річ чи інший об'єкт цифрових технологій. Абсолютне право на цифрову річ здійснюється завдяки праву доступу до цифрової речі.

Висновки. Цивілістика України знаходиться на шляху побудови концепції абсолютного права на цифрову річ. На першому етапі це може бути застосування норм про речове право з урахуванням правової природи цифрових речей. У подальшому ця специфіка може виявитися такою, що призведе до формування та нормативного закріплення абсолютного права на цифрову річ, відмінного від права власності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. *Право власності, цифрова річ, речове право, абсолютне право, об'єкти цивільних прав, права на цифрову річ.*

Як цитувати: Мічурін Є. О. Щодо дискусії про право власності на цифрову річ. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право».* 2024. Вип. 38. С. 116 – 123 <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-12>

In cites: Іє. О. Michurin (2024) Concerning the discussion of property rights to the digital thing. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law",* (38), P. 116-123 <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-12> (in Ukrainian)

Вступ. Постановка проблеми. Одним з перших, ще за часів Стародавнього Риму було регламентовано абсолютне речове право (різновидом якого є право власності), що розроблено передусім для таких об'єктів цивільних прав як речі. Перелік абсолютних прав не є вичерпним. Речове право належить до абсолютних прав, утім, до абсолютних прав належать інші майнові та особисті немайнові права [1, с. 35]. Те, що абсолютні права не вичерпуються речовими правами підтверджується у літературі. За своєю правовою природою особисті немайнові права на результати інтелектуальної творчої

діяльності людини є абсолютними, утім не є речовими.

Абсолютними ж особисті немайнові права на результати творчої діяльності є тому, що їм властиве право слідування та їх можна протиставити необмеженому колу осіб [2, с. 82].

Частина 2 ст. 179-1 ЦК України встановлює: особливості правового режиму цифрових речей визначаються законом.

До цифрових речей застосовуються положення цього Кодексу про речі, якщо інше не встановлено цим Кодексом, законом або не впливає із сутності цифрової речі.

© Мічурін Є. О., 2024

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

При цьому норми про речове право ЦК України не набули змін у контексті правового регулювання прав на цифрову річ, що породжує питання, яке саме абсолютне право виникає на цифрову річ?

Актуальність теми належності цифрових речей особам на підставі права власності виявляється у дискусіях і правовій невизначеності абсолютного права, що має бути застосованим до таких об'єктів. Р.А.Майданик пише, що здатність зазначених об'єктів цивільних прав задовольняти інтереси фізичних і юридичних осіб в умовах діджиталізації суспільних відносин та їх залучення до майнового обороту в цифровому середовищі розвитку економіки зумовлює потребу на законодавчому рівні визначити правову природу, юридичні засади функціонування правового режиму цих об'єктів та розробити ефективні правові механізми їх майнового обороту [3, с. 177].

Існуючи концепції, як пропрієтарна у її класичному вигляді, не можуть бути повною мірою застосовані щодо об'єктів цифрових технологій, цифрових речей. Це пов'язано із нематеріальною природою об'єктів цифрових технологій, що не дозволяє регулювати їх так само як матеріальні об'єкти. Як зазначають С.О.Сліпченко, А.С.Сліпченко, нині у вітчизняній цивілістиці існують дві групи поглядів: перша об'єднує ті точки зору, які базуються на пропрієтарній концепції; друга – на запереченні першої [4, с. 216]. За таким підходом існує невизначеність щодо концепції яка має бути замість права власності на цифрову річ. Відтак, з'ясування правової природи абсолютного права на об'єкти цифрових технологій є актуальним щодо проведення відповідних наукових досліджень.

Мета дослідження – сформулювати науковий підхід, що враховує особливості абсолютного права на цифрову річ. Завдання – виявити подальші тенденції та шляхи правового регулювання абсолютного права на цифрову річ, з'ясувати особливості застосування пропрієтарної (власницької) концепції щодо цифрової речі.

Стан наукового дослідження теми. С.О.Сліпченко, А.С.Сліпченко проаналізували існуючі погляди щодо права власності на цифрову річ [4, с. 216-223]. Р.А.Майданик розкрив основні положення теорії контролю щодо цифрової речі [5, с. 41-42]. К.Г.Некіт висловила позицію, що на цифрові речі може бути поширений режим права власності [6, с. 41]. Вказані вчені ко-

жен зі своїх позицій сприяли просуванню концептуальних уявлень щодо особливостей абсолютного права на цифрову річ, утім відносна новизна цієї тематики дозволяє продовжити дискусію щодо наявної проблематики.

Результати дослідження. Для того, щоб підтвердити належність блага певній особі, цивілісти розробили парадигму абсолютного права, що існує з часів Стародавнього Риму. Перелік абсолютних прав не є вичерпним. Так, речове право належить до абсолютних прав. Утім, до абсолютних прав належать також інші майнові та особисті немайнові права [7, с. 25].

Важливим є уточнення, що цифровими речами є не усі об'єкти цифрових технологій: перші є різновидом останніх. Р.А.Майданик вірно відзначив, що цифрові дані, які не є складовою майна особи, не мають цінності, що піддається грошовій оцінці, або є невід'ємними від фізичної особи, не є цифровою річчю [3, с. 174]. Так, цифровий підпис не має матеріальної цінності (не піддається грошовій оцінці), він не є цифровою річчю, хоч належить до об'єктів цифрових технологій. Останнє поняття є більш ємним, ніж цифрова річ.

Для того, щоб зрозуміти, яка концепція має існувати щодо абсолютних прав на цифрові речі, необхідно проаналізувати існуючі підходи, виявити їхні особливості і сутність суперечностей між ними.

Приблизницею застосування концепції права власності щодо цифрових речей є К.Г.Некіт, яка зазначає: з огляду на властивості цифрових даних, цілком допустимо вважати їх особливого роду безтілесними речами – цифровими речами, або квазіречами. Відповідно, на ці об'єкти може бути поширений режим права власності, оскільки за своїми властивостями вони відрізняються від інформації в її усталеному розумінні та наближаються за ознаками до речей матеріального світу [6, с. 41].

Застосування концепції права власності (пропрієтарної концепції) щодо цифрових речей базується на наступних теоретичних положеннях. С.І.Шимон пише, що поширення режиму права власності на нематеріальні об'єкти є певним юридико-технічним прийомом, коли виникає необхідність урегулювати суспільні відносини при залученні до цивільного обороту нетрадиційних об'єктів [8, с. 194]. Криптовалюта, окремі об'єкти комп'ютерних ігор мають нематеріальну форму, утім, економі-

чно цінні, можуть бути оцінені у грошах і бути залучені до цивільного обороту.

Застосування режиму правового регулювання речових прав щодо цифрових речей з урахуванням особливостей їхньої правової природи є можливим. Р. Майданник, Н. Майданник, Н. Попова пишуть, що сучасне речове право характеризує свого роду квантовий стрибок у комплексності, складності й гнучкості правових форм присвоєння майна, що є наслідком глобалізації та уніфікації права, лібералізації й широкого розуміння речового права, конвергенції речових та інших суб'єктивних прав, модифікації системи речового права. Відбувається трансформація змісту розуміння речі у відповідь на суспільні зміни, які відбуваються завдяки інтернаціоналізації, цифровізації й новим формам колективного здійснення прав. Зазначені тенденції суспільства цифрової ери істотно впливають на сучасні уявлення про річ, які своїм історичним корінням виростили на ідеології 18-го і 19-го століть [9, с. 46-47]. Вказані автори обґрунтовують реформування застарілих підходів до класичного розуміння речі, речового права й розширення змісту цих понять в умовах цифровізації суспільства.

З урахуванням такого підходу концепцію речового права можна на початковому етапі правового регулювання запозичити щодо абсолютних прав на цифрові речі. Адже ефективність правового регулювання речовим правом об'єктів, що мають майнову цінність, є значною. Вона перевірена часом. Головне – враховувати особливості цифрових речей при такому правовому регулюванні. Речове право стосується об'єктів, які мають майнову цінність, утім, була свого часу розроблена для матеріальних (не цифрових) об'єктів. Ця теорія багато сторіч врегульовує права на матеріальні об'єкти, що мають майнову цінність. Специфіка цифрових речей полягає у тому, що, на відміну від речей, вони є нематеріальними. Вказана особливість при правовому регулюванні цифрових речей має неодмінно враховуватися із запозиченням щодо них окремих положень про речове право там це не йде у суперечність із нематеріальною природою цифрової речі.

У Європейській правовій думці існують різні позиції щодо речово-правової чи іншої абсолютної правової природи прав на цифрові речі, зокрема, криптоактиви. Так, у літературі зазначається: речово-правові аспекти віртуальних активів значною мірою

залишаються terra incognita (невідомою територією). Це включає, наприклад, питання, хто має права на криптоактиви, і як ці права можуть передаватися щодо правового титулу. Права, які мають безпосередній речово-правовий ефект можуть бути тісно пов'язані із правом власності, але вони також можуть бути дуже відмінними, з особливостями інформаційно-правової природи [5, с. 40].

Окремі дослідники критично ставляться до застосування норм про право власності щодо цифрових речей. С.О.Сліпченко, А.С. Сліпченко пишуть, що оскільки цифрові речі є нематеріальними, а їх зміст може наповнюватися результатами інтелектуальної, творчої діяльності, інформацією, майновими правами, безготівковими грошима, бездокументарними цінними паперами, послугами, особистими немайновими благами тощо, то застосування положень про речі не відповідає сутності цифрової речі [4, с. 217].

Натомість цифрові об'єкти цивільних прав є інакшими, ніж матеріальні речі. Відмінність полягає у різній фізичній субстанції, властивостях, які неоднакові щодо можливостей пошкодження, псування, втрати матеріальних та цифрових речей і, відповідно, різних правових наслідках для них фізичних подій. По-перше, це неоднаково впливає на здатність зберігання річчю та цифровою річчю їхніх корисних властивостей. Річ може бути знищена пожежею, цифрова річ у мережі зберігається незважаючи на знищення локального комп'ютера, на якому вона була відображена. Оскільки різні події (юридичні факти) можуть спричинити загибель речі та цифрової речі ця специфіка має бути відображена при правовому регулюванні. Адже абсолютні права на річ у разі її загибелі припиняються, або ні, якщо вона продовжує існувати. Тому стверджувати, що цифрова річ є такою самою як матеріальна річ тільки у цифровому світі є невірним спрощенням. Це так саме як би було спрощено стверджувати, що муляж яблука – це таке саме яблуко, тільки не їстівне. За припущенням «тільки» криється насправді різна юридична сутність: яблуко є споживаною річчю, його муляж – неспоживаною річчю, що відрізняє й їх правове регулювання. По-друге, цифрові об'єкти цивільних прав мають здатність миттєво через мережу змінювати своє розташування швидко опиняючись на серверах хоч у іншому континенті, що не можна так саме зробити із матеріальними речами [10, с. 18]. Достат-

ньо просто здійснити стягнення на річ, наприклад автомобіль, через накладення арешту та фізично вилучити його в особи чи з цивільного обороту (заборона відчуження). Зробити це саме із криптовалютою чи іншим об'єктом цифрових технологій так само не вийде. Адже об'єкт цифрових технологій є нематеріальним. Він може змінювати матеріальні носії та завдяки мережі Інтернет практично миттєво – країни й континенти. Відтак потрібними є спеціальні підходи до об'єктів цифрових технологій [7, с. 26]. Відтак, у речі і цифрової речі різними є їхні властивості, субстанція, правова природа.

Застосувати правовий режим права інтелектуальної власності до цифрової речі не завжди можливо. Недоліки виявляються, наприклад, при розпорядженні, а саме – при відчуженні речі право на неї переходить до набувача, і у відчужувача (попереднього власника) припиняється право власності на річ. Утім, при передачі прав на об'єкт права інтелектуальної власності (лекцію, комп'ютерну програму тощо) права на ці об'єкти можуть залишатися у творця і водночас переходити до інших осіб. Цифрові речі, хоч і є нематеріальними, утім при переході певної кількості криптовалюти (скажімо, біткоіну) доступ до нього припиняється в однієї особи і його отримує інша особа: тут є схожість з переходом права власності, коли припиняється це право в однієї особи і воно виникає у іншої особи.

Р.Майданик, Н.Майданик, Н.Попова є прибічниками широкого розуміння речі. Вони пишуть, що в Україні правовідносини майнового присвоєння, які є сферою речового права, характеризують пошук та адаптація нових підходів, покликаних усунути невідповідність чинним суспільним відносинам загального розуміння речі, майна й речових прав, їх системи та захисту, використання окремих реліктів опублічених речових прав радянського типу, існування правових традицій вузького розуміння речі та правової невизначеності щодо низки фактично існуючих «прихованих» речових прав [9, с. 40].

Принципи приватного права застосовуються до віртуальних активів, визначених як такі, що містять будь-який «електронний запис», здатний бути предметом «контролю». «Електронний запис» означає інформацію, яка: зберігається на електронному носії, що здатний бути відчужуваним. Особа загалом вважається такою, що здійснює

контроль, якщо вона має: 1) виключну здатність запобігати іншим від отримання всіх істотних вигод від цифрового активу (тобто, негативний контроль); 2) здатність отримувати всі істотні вигоди від цифрового активу (тобто, позитивний контроль); 3) виключну здатність відчужувати цей позитивний або негативний контроль іншим особам; та здатність ідентифікувати себе як таку, що має зазначені вище повноваження [5, с. 41-42]. Зазначені аспекти попри їхню особливість щодо класичних підходів до права власності в Україні тяжіють до традиційного права власності на річ, оскільки власник речі цілком вправі: 1) запобігати іншим від отримання всіх істотних вигод від речі; 2) отримувати всі істотні вигоди від речі; 3) здатність відчужувати річ іншим особам; здатність ідентифікувати себе як таку, що має зазначені вище повноваження. У судовій практиці ЄСПЛ, що стосується питання контролю («Спорронг та Л'єонрот проти Швеції») порядок відчуження у поєднанні із заборонаю на будівництво протягом тривалого періоду часу був розцінений як контроль за використанням майна [11, с. 106]. Відтак, теорія контролю може розповсюджуватися на різного роду блага, зокрема, й матеріальні.

Загалом, і це також певним чином перетинається з наведеним вище підходом, С.О.Сліпченко висловив позицію, що межі дозволеної поведінки передбачають можливість монопольного вчинення у своїх інтересах дій (юридичних або фактичних) по відношенню до свого об'єкта та можливість звернення вимог до всіх інших про утримання від дій, що порушують абсолютне право або перешкоджають його здійсненню. В межах необхідної поведінки передбачається потреба у бездіяльності зобов'язаної особи. Закріплення об'єктів здійснюється через встановлення певного правового режиму та відображає статику відносин. Модель абсолютних правовідносин будується за принципом: а) для управомочених осіб – встановлюються межі можливої (дозволеної) поведінки щодо свого блага; б) для зобов'язаних осіб – встановлюються межі необхідної (належної) поведінки щодо об'єкта управомоченої особи. Так з'являється юридична монополія, а об'єктивне абсолютне право відображає стан присвоєності благ, у чому саме виявляється регулятивний вплив норм абсолютного права [13, с. 352]. Абсолютному праву на цифрову річ притаманна монополія, стан закріплення, юридичної

присвоєності за особою блага - цифрової речі.

Проаналізовані позиції здебільшого залишають відкритим питання, якою саме є специфіка цифрової речі що дозволяє її врахувати при спеціальному правовому регулюванні абсолютного права. Проблема ж різної сутності (природи) цифрової і «традиційної» матеріальної речі полягає у нематеріальній природі першої та матеріальній - другої. Через ці об'єктивні властивості в окремих випадках неможна так саме ефективно застосовувати норми про право власності щодо цифрові речі. Наприклад, є можливим здійснити стягнення на річ (скажімо, автомобіль) та фізично вилучити його в особи. Зробити це із криптовалютою чи іншою цифровою річчю так само не вийде через їхню нематеріальну природу. Вони можуть змінювати матеріальні носії, переноситися мережею Інтернет. Передати нематеріальний об'єкт, яким є цифрова річ у фізичному сенсі, скажімо, передати матеріальний носій з криптовалютою (криптогаманець) не є головним. Від того, що особа фізично володіє матеріальним носієм з криптовалютою на апаратному пристрої у вигляді криптогаманця може бути небагато користі за відсутності доступу до нього через логін, пароль. Утім, одержання доступу до цифрової речі через авторизацію, верифікацію на будь-якому носії (локальному, мережевому) буде вказувати існуюче юридичне панування над таким об'єктом, можливість визначення його подальшої долі (наприклад, переведення на інший криптогаманець чи крипторахунок). Враховуючи вказану специфіку на майбутнє потрібними є спеціальні підходи до цифрових речей.

Відтак, на відміну від речей, що є матеріальними передати цифрові об'єкти цивільних прав у традиційному, фізичному сенсі можна доволі умовно (скажімо, передати локальний криптогаманець як матеріальний носій з криптовалютою). Утім за відсутністю «електронного ключа» до криптовалюти: логіна, пароля у особи, яка фізично в себе має локальний криптогаманець доступ до цифрової речі буде відсутнім. Від суто фізичного володіння матеріальним носієм об'єкта цифрових технологій буде небагато користі.

Одержання ж права доступу до об'єкта цифрових технологій через авторизацію, верифікацію на будь-якому носії (локальному, мережевому) буде свідчити про можливість доступу до нього. Це є право

доступу до об'єкту цифрових технологій, цифрової речі.

Для розкриття особливостей права доступу на цифрову річ чи інший об'єкт цифрових технологій важливо звернути увагу на контекст формування цифрових прав (digital rights) у сучасному інформаційному суспільстві. Категорія цифрових прав розвивається завдяки просуванню цифрових технологій, що у цивілістиці стосується як особистих немайнових прав (ідентифікація особи у Інтернеті, недоторканність особистого життя у цифровому середовищі), так і майнових прав (оборотоздатність цифрових благ, абсолютні права на них) [12, с. 76].

Отже, в особи існує право на цифрову річ чи інший об'єкт цифрових технологій. Право доступу до цифрової речі здійснюється через верифікацію та автентифікацію шляхом введення паролю, логіну або завдяки іншим способам ідентифікації особи. Адже саме через право доступу до цифрової речі особа набуває дійсну можливість:

- панувати над цифровою річчю, мати юридичну владу над нею;

- вважати цифрову річ своєю (для усіх інших вона буде чужою через відсутність в них права доступу до цифрової речі);

- мати доступ до «функціоналу» цифрової речі, а саме – у повній мірі здійснювати ті можливості та функції, що надає цифрова річ, наприклад, використовувати ігровий акаунт, доступ до якого відбувається через логін, пароль;

- передати право на цифрову річ іншій особі в обмін на роботу, послугу, гроші, інші блага або безоплатно. Причому інша особа, коли отримує від попередньої вповноваженої особи право доступу до цифрової речі через налаштування вправі змінити логін, пароль, щоб зробити цифрову річ недоступною для усіх інших осіб, включаючи особу, яка раніше мала право доступу до неї;

- здійснювати перевірку стану, наявності цифрової речі (наприклад, кількості криптовалюти на крипто рахунку чи у криптогаманці).

Абсолютне право на цифрову річ належить тій особі, що має право доступу до неї (концепція права доступу до цифрової речі). Цей доступ відбувається через автентифікацію та верифікацію (авторизацію). Автентифікація є підтвердженням того, що вхід у систему здійснює належний користувач електронного ресурсу. Так відбувається проходження перевірки автентичності під

час входу в електронний (цифровий) ресурс. Авторизація є процедурою, що дає особі можливість робити певні дії в електронній системі після вход (перевірка, підтвердження прав на вчинення тих чи тих дій в системі). Автентифікація та авторизація відбувається через введення логіну, паролю чи іншим способом, передбаченим системою доступу. Через введення логіну, паролю врешті надається доступ до цифрової речі, що міститься в електронній системі: локальній (апаратний пристрій у вигляді криптогаманця) чи глобальній (що під'єднана до Інтернету). Відтак, вчинення будь-яких дій в системі відбувається через надання відповідних прав доступу особі шляхом її автентифікації та верифікації (авторизації) в електронній системі. Скажімо, для такої цифрової речі, як криптовалюта, залежно від обраного способу її зберігання доступ може здійснюватися через комп'ютер або через апаратний пристрій у вигляді криптогаманця. Зі стародавнього Римського права відомою є володільницька конструкція юридич-

ного панування над річчю. З урахуванням особливостей цифрової речі, пануванням над таким об'єктом є наявність доступу до неї. Його досягають через право доступу: автентифікацію та авторизацію завдяки логіну, паролю, іншим засобам ідентифікації, передбаченим електронною системою [7, с. 26].

Право доступу до об'єктів цифрових технологій, зокрема, до цифрових речей відображує природні особливості абсолютного права на неї, визначає належність цифрової речі особі.

Висновки. Цивілістика України знаходиться на шляху побудови концепції абсолютного права на цифрову річ. На першому етапі це може бути застосування норм про речове право з урахуванням правової природи цифрових речей.

У подальшому ця специфіка може виявитися такою, що призведе до формування та нормативного закріплення абсолютного права на цифрову річ, відмінного від права власності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мічурін Є.О. Особливості віртуальних благ у статичній та динамічній цивільних правовідносин. Правовий часопис Донбасу. № 4 (81), Том 2. 2022. С. 35-39.
2. Мічурін Є. О. Абсолютні та відносні цивільні права. Форум права. 2018. №1. С. 81-87.
3. Майданик Р.А. Цифрова річ: поняття та правова природа. Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, ІТ та Інтернет права: матеріали Шостої всеукраїнської науково – практичної конференції (Львів, 29 вересня 2022 р.). – Львів: Юрид. ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2022. С. 172-178.
4. Сліпченко С.О., Сліпченко А.С. Правовий режим цифрових речей в контексті вітчизняної концепції права власності. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. №4. С. 216-223.
5. Майданик Р.А. Речові права на віртуальні активи в умовах ре кодифікації міжнародного приватного права в Україні. Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах в Україні: матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова (Харків, 12 січня 2024 р.). Харків, 2024, С.40-47.
6. Некіт К. Г. Цифрові дані та інформація як об'єкти права власності. Часопис цивілістики. 2021. Випуск 42. С. 38-43.
7. Мічурін Є. О. Об'єкти цифрових технологій та їхнє правове регулювання. Copernicus: Political and Legal Studies. 2022. Vol. 1. Issue 3. P. 22–29. URL: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_15804_CPLS_20223_03
8. Шимон С.І. Майнові права в контексті сучасних концепцій права власності в цивілізації. Часопис Київського університету права. 2012. №2. С. 192–194.
9. Майданик Р., Майданик Н., Попова Н. Переосмислення загальної частини речового права в умовах Європеїзації та кодифікації. Підприємництво, господарство і право. 2021. №6. С. 39-54.
10. Мічурін Є. О. Цифрова річ та протидія сучасним загрозам сталому розвитку. Юридичні аспекти протидії сучасним загрозам сталому розвитку: тези доповідей XV Міжнародної науковопрактичної конференції «Від громадянського суспільства – до правової держави» (Харків, 07 червня 2024 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. С. 15-19.
11. Манзюк В.В., Семерак О.С., Забровський В.В. Контроль за використанням власності в практиці ЄСПЛ. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. №2. С. 104-109.
12. Мічурін Є.О. Цифрові права (digital rights) у цивілістиці. Проблеми цивільного права та процесу: тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці від дня народження О. А. Пушкіна (м. Вінниця, 19 трав. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Харків. обл. осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України», Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – 498 с. С. 76-80.
13. Сліпченко С. О. Деякі питання характеристики абсолютного права. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2011. № 4. С. 348–354.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2024

Стаття рекомендована до друку 18.11.2024

I.E.O. MICHURIN

DSc (Law),

Professor of the Department of Civil Law Disciplines

E-mail: michurin@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>

V. N. Karazin Kharkiv National University

Kharkiv, 61022, Svobody square,4

CONCERNING THE DISCUSSION OF PROPERTY RIGHTS TO THE DIGITAL THING

ANNOTATION. *Introduction.* Due to the global process of digitalization of society, various legal relations related to digital technologies arise. Absolute civil rights arise over digital things. Their legal nature, features, and the possibility of applying real property rights to digital things require further clarification. Therefore, the study of absolute rights to digital things is relevant. Civil relations regarding digital things need proper legal regulation.

The purpose of the article is to develop a scientific approach to the features of the absolute right to a digital thing. The following research methods were used. Formal-logical – in identifying types of absolute rights to a digital thing. The system-structural method was applied in clarifying the features of absolute rights and property rights in its structure. The dialectical method was used when comparing property rights with other absolute rights.

Summary of the main results of the study. Not all objects of digital technologies are digital things: the former are a variety of the latter. A digital thing has property value. Individual objects of digital technologies (digital signature) are not a digital thing. They have no property value. It is possible to apply the regime of legal regulation of property rights in relation to digital things, taking into account their legal nature. The effectiveness of legal regulation of objects with real property value is significant, as it has been tested by time. Contradictions in the legal regulation of a digital thing by property law may arise due to its specificity, which is not identical to things. This makes the right in rem an imperfect construction of an absolute right to a digital thing. A digital thing is different from a material thing: they have different properties, substance, nature. A person has a right to a digital thing or other object of digital technologies. The absolute right to a digital thing is exercised through the right of access to the digital thing.

Conclusions. Ukrainian civics is on the way to building the concept of an absolute right to a digital thing. At the first stage, it can be the application of the rules on property law, taking into account the legal nature of digital things. In the future, this specificity may turn out to be such that it will lead to the formation and regulatory consolidation of an absolute right to a digital thing, different from the right of ownership.

KEYWORDS. *Property right, digital thing, right in rem, absolute right, objects of civil rights, rights in digital thing.*

REFERENCES

1. Michurin I. O. (2022). Features of virtual goods in the statics and dynamics of civil legal relations. Legal journal of Donbass. No. 4 (81), Volume 2. P. 35-39. (in Ukrainian)
2. Michurin I. O. (2018). Absolute and relative civil rights. Law forum. No. 1. P. 81-87. (in Ukrainian)
3. Maidanik R.A. (2022). Digital thing: concept and legal nature. Actual problems of intellectual, information, IT and Internet law: materials of the Sixth All-Ukrainian scientific and practical conference (Lviv, September 29, 2022). Lviv: Jurid. FC Lviv. national University named after I. Franka. P. 172-178. (in Ukrainian)
4. Slipchenko S.O., Slipchenko A.S. (2024). The legal regime of digital things in the context of the domestic concept of property rights. Legal scientific electronic journal. No. 4. P. 216-223. (in Ukrainian)
5. Maidanik R.A. (2024). Real rights to virtual assets in the conditions of recodification of private international law in Ukraine. Problems of improving the private law mechanisms of acquisition, transfer, implementation and protection of subjective civil and family rights in modern conditions in Ukraine: materials of the scientific and practical conference dedicated to the memory of Prof. Genghis Khan Nufatovich Azimov (Kharkiv, January 12, 2024). Kharkiv. P. 40-47. (in Ukrainian)
6. Nekt K. G. (2021). Digital data and information as objects of property rights. Journal of Civil Studies. Issue 42. P. 38-43. (in Ukrainian)
7. Michurin I. O. (2022). Objects of digital technologies and their legal regulation. Copernicus: Political and Legal Studies. Vol. 1. Issue 3. R. 22-29. URL: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_15804_CPLS_20223_03 (in Ukrainian)
8. Shimon S.I. (2012). Property rights in the context of modern concepts of property rights in civilization. Journal of the Kyiv University of Law. No. 2. P. 192-194. (in Ukrainian)
9. Maidanyk R., Maidanyk N., Popova N. (2021). Rethinking the general part of property law in the conditions of Europeanization and codification. Entrepreneurship, economy and law. No. 6. P. 39-54. (in Ukrainian)

10. Michurin I. O. (2024). The digital thing and counteraction to modern threats to sustainable development. Legal aspects of combating modern threats to sustainable development: theses of reports of the 15th International Scientific and Practical Conference "From Civil Society to the Rule of Law" (Kharkiv, June 7, 2024). Kharkiv: KhNU named after V. N. Karazin. P. 15-19. (in Ukrainian)

11. Manzyuk V.V., Semerak O.S., Zabrovskyi V.V. (2023). Control over the use of property in the practice of the ECHR. Analytical and comparative jurisprudence. No. 2. P. 104-109. (in Ukrainian)

12. Michurin I.O. (2023). Digital rights (digital rights) in civil studies. Problems of civil law and process: theses add. participants of science and practice conf., dedicate. 98th anniversary of the birth of O. A. Pushkin (Vinnytsia, May 19, 2023) / Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Kharkiv. national University of Internal Affairs cases; Kharkiv. region All-Ukrainian branch communities org. "Association of Civilians of Ukraine", Nauk. Park "Science and Security". Vinnytsia: KhNUVS. P. 76-80. (in Ukrainian)

13. Slipchenko S. O. (2011). Some issues of characteristics of absolute law. Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs. No. 4. P. 348–354. (in Ukrainian)

The article was received by the editors 18.10.2024

The article is recommended for printing 18.11.2024